

LIVHUSAREN

— tidning för
KUNGL. LIVREGEMENTETS HUSARER
och
LIVHUSARERNAS KAMRATFÖRENING

1/86

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sid.
Sekundchefen har ordet	1
Strax ovanför trädtopparna	3
Från kamratföreningarna	4
90-talets jägarbataljon	6
En resa till Israel	8
Nytt kavalleriregemente	11
Bildkavalkad från jägarövningarna	12—13
Kamratföreningen Göteborg 55 år	14
Att vara beredskapsplutonchef	15
Fältarbetsnytt	17
Fördelningsunderrättelsekompani 86	19
Karlberg 1986	21
GKÖ 1986, slutövning	23
Befälsplaceringar 1986/87	24

LIVHUSAREN

TIDNING FÖR LIVREGEMENTETS HUSARER OCH KAMRATFÖRENING.

ANSVARIG UTGIVARE: ÖV GÖRAN SJÖVALL

REDAKTIONEN: KN LARS PETTERSSON, BRITT JOHANSSON,
KN PETER SANDBERG

ADRESS: "LIVHUSAREN", K 3, BOX 3, 546 01 KARLSBORG

TFN: 0505 - 109 00

SEKUNDCHEFEN HAR ORDET

Snart har två år gått sedan Livregementets husarer flyttade till Karlsborg. Vi är så tillvida etablerade på den nya orten, att vi är på plats, vi är igång och vi är kända. Tiden har av naturliga skäl varit för kort för att alla personalproblem som anställningsstopp och avgångar före flyttningen skapade eller att lösa de belastningsproblem som blivit resultatet av omorganisation, av olika anledningar påtvungen pendling, ökade samordningsbehov samt av merarbetet att skapa nya utbildnings- och budgetrutiner, nya utbildningsbetingelser och mycket annat.

Vad gäller det sista, utbildningsbetingelserna, så finner jag anledning tro, att utfallet av det förra sommaren inledda generalplanarbetet kommer att bli bra för regementet. Vi har idag CA gehör och stöd och hoppas vinna det samma hos Försvarsdepartementet. Tänkt beslut kommer att gynna rationell utbildning och utbildningsorganisation samt t ex förenkla kontakterna med markägare. De omfattar lösningar med sikte på framtiden och bör ge ökad arbetstillfredsställelse allmänt.

Detta löser emellertid inte problemen med det pressade arbetsläget förorsakat av vakanser och som kan försvåras genom förutsebara ytterligare befälsavgångar. Ironiskt nog är det främst ambitiöst befäl som ser och lider av sin egen otillräcklighet. Man ger egentligen redan allt för såväl fredssom krigsförbanden. När detta inte räcker och när omprioriteringar inte är lösningen, då sliter det på den enskildes psyke mer än vad uppoffringar i form av övertid och fritidsarbete gör.

Befälet vid regementet är genomgående ambitiöst. Det får också, sett mot resurserna totalt, mycket goda utbildningsresultat. Vi når emellertid inte helt upp till vår egen förbandsutbildningsmålsättning. Det är viktigt att vi är medvetna om detta och dokumenterar eventuella brister. De kan nämligen senare rättas till! De värnpliktiga är positiva, glada och arbetsvilliga. Allt detta har jag kunnat konstatera redan efter två månader som ny chef.

Vi, som försvaret i övrigt, har bekymmer av olika slag i nutiden. Dem skall vi komma tillrätta med genom ÖB och CA olika åtgärder samt genom eget arbete och rekrytering. Det tar några år kanske, men jag hyser ingen oro för framtiden. Den skapar vi tillsammans genom samarbete, engagemang och tro på framtiden. Den andan finns idag. Hade så inte varit fallet även förr vid Livregementets husarer och hos våra föregångare, hade vi inte funnits idag. Men det gör vi! Pergite!

Från redaktionen!

Från och med i år har det skett vissa omändringar på Redaktörssidan. Vi som nu arbetar för LIVHUSAREN är:

Kn Lars Pettersson

Officersexamen 1981

Krigshögskolans HK 1983-84

Fn C plutonsbefälsskolan (PBS)

Kn Peter Sandberg

Officersexamen 1982

Krigshögskolans HK 1984-85

Fn Stf C plutonsbefälsskolan (PBS)

Våra ambitioner är att blanda både nytt och gammalt till en i våra ögon läsvärd tidning för unga som gamla LIVHUSARER. Men detta kan vi inte klara av utan HJÄLP ifrån er läsare och LIVHUSARER. Sitt inte och fundera utan skriv ner era tankar, historier m m och skicka in dem till oss.

Vi vill också varmt tacka avgående redaktören Mj Bengt Sandahl efter alla dessa år av nedlagt arbete, lycka till på milostaben.

LIVHUSAREN
LIVSKV
K 3
Box 3
546 01 KARLSBORG

Nästa nummer utkommer till
Regementets högtidsdag den
4 dec.

MANUSSTOPP 17 OKTOBER

Red .

STRAX OVANFÖR TRÄDTOPPARNA

Då var det nu äntligen dags. Mörkret hade inträtt, vi steg in i helikoptern och strax var vi i luften.

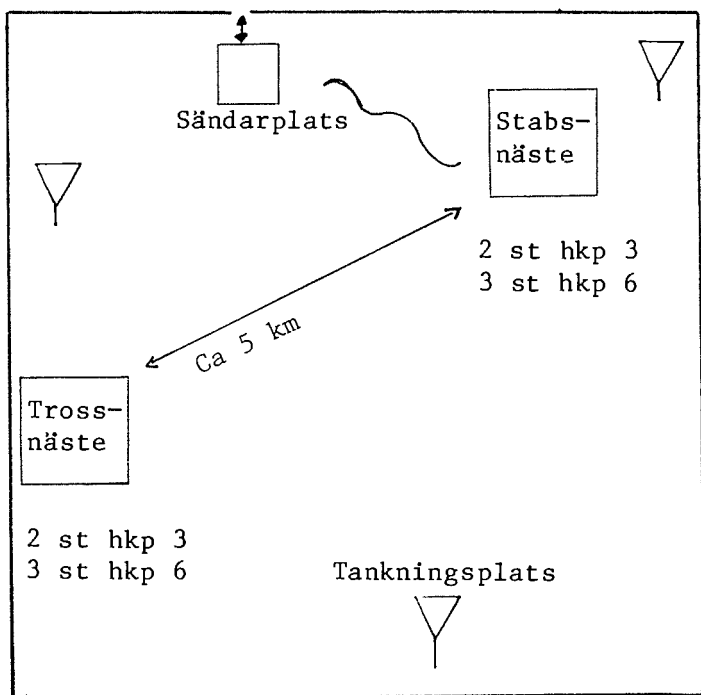
Vilken upplevelse, strax ovanför trädtopparna i 175 km/h, med ett underbart Norrskens över hela himlen.

Vad är nu detta? Jo, undertecknad har varit på studietjänstgöring på Arméflygskolan i Boden. Jag var inte ensam som studieelev utan tillsammans med mig var det också två från Lv 6, en från 1 Hkp-divisionen i Berga och en från FMWs hkp-avdelning.

Vid framkomsten till Boden möttes vi av ett strålände väder. Det första som väntrade oss var en teorigenomgång med Chefen för AF 1, om dess historia, taktik och nyheter.

Efter genomgången transporterades vi ut till 86. Hkpkompaniets BAS, här skulle vi tillbringa vår tjänstgöring. 86. Hkpkomp var inkallat till Kfö, vilket passade oss perfekt, nu kunde vi få se krigsförbandet i sin helhet. I det här fallet var kompaniet underställda en brigad, vilket innebar att de flesta transporterna var rek och sjuktransport.

Även inom AF 1 ser man nu över taktik och organisation inför 90-talet. Antalet helikoptrar i ett kompani kommer troligtvis att vara 4 st Hkp 3 och 6 st Hkp 6. Nedan ses ett exempel på kompaniets gruppering:

Vid nästena sker så liten verksamhet som möjligt. Här vilar och byts piloter. Så fort helikoptrarna finns i nästena är de

fulltankade och maskerade. Ett uppdrag kan gå till på följande sätt. Baschefen och piloten får order i något av Order och mässtälten. Baschefen ger order till markpersonalen om vilken och när helikoptern skall vara startberedd. Piloten startar från ett av nästena, genomför sitt uppdrag, på tillbakavägen landar han vid en tankningsplats för att få fulltankat, innan han återgår till ett av nästena.

En annan av nyheterna på AF 1 är naturligtvis Pansarvärnsrobothelikopterkompanierna som man från och med nästa år börjar göra försök med.

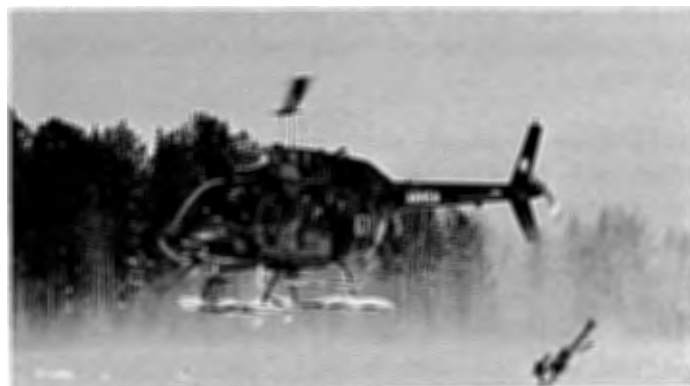
Vad fick vi då göra? Vi hade fullständig rörelsefrihet, fanns det bara plats fick vi följa med på de flygningar vi ville. Naturligtvis passade vi på att följa med sjuktp till Brigadförbandsplatsen och Etappsjukhuset (världens största mobila sjukhus). Etappen var mycket intressant, vi fick oss en ordentlig guidetur av stf chefen på platsen.

Det bästa minnet är nog ändå NORRSKENET om nätterna, speciellt då man var med uppe i helikoptrarna. En sak är helt klar våra piloter är mycket skickliga på sin sak.

Lars P

Detta är verkligen vad jag kallar helikopter

Ganska liten

Varför jag besöker regementet 4 december och andra kamratföreningars träffar?

Själv hade jag en rekryttid på 180 dagar 1938, så på den s k 5:te skv, som Pansarbilsskv då kallades. Skvch var lt Sven von Essen och skv adj var fj Gustav Lundh. Vi var 18 vpl på vår pluton, jättetrevliga kamrater, några än kvar i livet, några döda. Låt vara att vi var "specialuttagna" redan vid inmönstringen i ridhuset, där skvch stod och tog ut oss. Men vi sammansvetsades under rekryttiden, på ett sätt som jag aldrig trodde skulle hända. De stamvolontärer, korpraler och furirer som ingick i plutonen, var också specialutvalda, då de inte tidigare hade haft Pansarbilstjänst. Det var alltså för ubef och vpl ett helt nytt område att komma in på. Detta gjorde väl att vi blev ett gäng som med intresse för bilar och olika vapen, fick en mycket gedigen utbildning, så som det gick att ge på 180 dagar.

När sedan beredskapsinkallelserna började, hamnade största delen av den gamla plutonen på samma skv, med samma chefer, von Essen och Lundh. Befordran hade skett för vol och övriga ubef. Detta gjorde att man kände sej ha haft en lång ledighet och sedan kommit i tjänst igen. Resterande manskap på plutonen och i hela skv, var folk som hade samma inställning till vapenslaget, kamratskap, sammanhållning och framför allt framåtanda.

1940, först vid norska gränsen i Värmland April ocn sedan i norra delen av landskapet, med många kritiska situationer, Bohuslän, Dalsland. 1941 som en "brandkårsstyrka" på Gotland för att förhindra eventuell landstigning av tysk eller rysk styrka under början av det "nya" kriget, då skv var förstärkt från 114 man 1940 till 240 man 1941. Vårvintern 1942 på Dalslandsslätten med den förstärkta skv i kyla, snö och blåst, med uppgift att förhindra tysk luftlandsättning på Dalslandsslätterna och Väneren.

Alla åren i stort sett med samma kamratskap och känsla för skv och regementet. Många av oss blev väl med åren "krigströtta", de som hade familj, gårdar, företag som skulle skötas. Andra som enbart var löntagare och ogifta, hade kanske inte samma bekymmer, utan tog en beredskapsperiod som ett nödvändigt "ont".

Men tack vare gemensamma strapatserna, befäl som manskap, känslan för att "inte släppa någon jäkel över bron", gjorde att humöret var tämligen så gott. Vi omfördelades 1943 och hamnade på olika förband eller på grund av ålder, hemförlovades, lika 1944 och 45.

Många av de gamla skvadronskamraterna har jag träffat genom åren, på träffar 4 dec eller andra tider på regementet, och vi har ett stort nöje av att minnas.... Vi blir glada när vi känner igen varann, ledna över att någon lämnat ledet, men 3.PB skv har haft så mycket gemensamt, har gått igenom så mycket, sett så mycket av vårt land under beredskapsåren, att minnen finns kvar än i stora proportioner.

I de efterlämnade handlingarna från min far, landstormsman under första världskriget död sedan 1925, har jag funnit många notiser om liknande erfarenheter som mina, men också några rader som jag ofta tänker på: Det är synd om det land och folk som inte har några traditioner att vårda.

Just kamratskapet, känslan för regementet och dess traditioner, har gjort att jag med nöje och glädje ställer upp på de sammankomster som regementet inbjuder Kamratföreningarna till.

Vi blir alla äldre och skall väl se framåt mot ett åldrande helst utan krämpor, men tiden som Livhusar, som ligger bakom oss, och alla minnen som vi har från den tiden, gör att det alltid är lika trevligt att besöka Karlsborg och K 3.

Caj Fagerberg
Skvad j
Livhusarernas kamratförening
Värmlandskv

Apropå farlig arbetsplats!

Observandum, tankar och förslag syftande till undvikande av tillbud för särskilt utsatt personal vid regementet

Av CA beordrad trafikgenomgång genomfördes med all personal 86-01-20 och 01-24. CA tryckte särskilt på faran med risken för kollision med älg. Alldeles särskilt stor syntes faran vara under gryning och skymning.

En liten personalgrupp vid regementet som uppmärksam följde trafikgenomgången känner sedan genomgången hur den dagligen leker med döden i sin ambition att ta sig till och från arbetet.

Det handlar om långpendlarna. Inte de som tryggt åker kommunalt, utan de som inte av olika skäl kan utnyttja denna möjlighet att praktiskt taget utan risk för liv och lem nå arbetsplats respektive hem.

Dessa långpendlare (ca 5 mil till arbetet) har ofta av ekonomiska skäl tvingats införskaffa liten bensinsnål bil som enligt all sakkunskap dåligt står emot ett plötsligt möte med älg. Ja, somliga vill göra gällande att en frontalkollision med rådjur eller t o m ett större exemplar av den skånska fältharen kan få förödande följder.

Dessa djur finns i riklig mängd bl a utmed vägen Skövde - Karlsborg. De rör sig dessbättre inte dygnet runt.

Enligt CA rör de sig oftast och mest hänsynslöst, som nämnts, just då pendlaren far till och från arbetet.

CA varnade särskilt för perioden oktober - november då brunstperioden satte in. Älgar och annat villebråd far då helt ohämmat kors och tvärs över vägar och stråk i sin iver att fullgöra sin plikt.

Tiden december - februari är särskilt riskfylld framför allt p g a det stora snödjupet.

Älgar m fl tröttnar på att trampa runt i snön och använder sig därför företrädesvis av plogade vägar. I detta avseende lär de nästan överträffa bekvämliga beväringar.

Envar måste förstå långpendlarens ohållbara situation. Skyddskommitten kan inte stillastående sitta överksam inväntande skade- och dödsrapporter. Kommitten bör, utan att tillsätta utrednings- eller vänjningsgrupp, omedelbart och kraftfullt agera i syfte att spara personal. De avgångar vi dras med är tillräckligt kännbara redan.

Kommittén skulle genom omedelbar insats visa:

A. Att man tagit av CA beordrad trafikgenomgång på allvar.

B. Att man inte endast stöttar och hjälper personalen med bortskaffande av istappar, försök måla duschrum med halkfri färg, uppsättande av självlysande väv i mörka utrymmen m m lovvärda insatser.

Förslag: Låt långpendlarna bilda en liten referensgrupp syftande till att utreda hur förkortad arbetstid inverkar på individen och gruppen. (Ekonomiska-, sociala eller andra problem?) 6-timmars arbetsdag lär drabba oss förr eller senare.

Genom att förbjuda denna referensgrupp att åka till och från arbetet i annat än sådan dager, att endast varselljus behöver användas minimeras arbetstiden och som bonus minskar risken för sammanstöt med främst älg!

Referensgruppen bör utvärderas under en period av 0-20 år, eller intill 6-timmars arbetsdag införas.

Konsekvens för myndigheten:

I referensgruppen ingående personal får kortare arbetstid tiden oktober - februari. Detta kan lämpligen kompenseras med att dessa pendlare åtager sig en dag-vecka/år utan särskild kostnad för statsverket. Dagsveckan bör lämpligen infalla under ovan angiven tid för att ytterligare minimera riskerna.

Karlsborg 1986-02-11
Bernhard Englund
Mj

90-talets jägarbataljon

Då har det åter igen blivit dags att titta över vår organisation inför 90-talet och vilken utrustning den skall ha. Redan förra utbildningsåret 84/85 började vi med truppförsök på plutonsnivån. Efter utvärderingen där det ändrades en del, kom vi fram till nedanstående organisation vilken vi detta utbildningsåret 85/86 prövar.

Batstab

12

C Jbat
Stf C Jbat
Batadj
Fältarbadj
Förhørsledare
Sbadj
Undadj
Batkvm
Ing motor
Batpastor
Batläkare
Skyddstekniker

Stabsskvadron

47

C Stabsskv

Stabsplut

19

C stabsplut

Batstabsgrp

Skvstabsgrp

Trgrp 6

1 Ra 195
1 Ra 422
1 Ra 140
1 Ratgb
2 Mc
1 Ksp

1 Ra 195
1 Ra 140
1 Pltgb
2 Mc

1 Pltgb
1 Hjtrak
1 Hjtrak
4 Hjdr

Jplut

27

C Jplut

Stf C Jplut

Sjv

1.-3.Jgrp 8

6 Pltgb
3 Ra 140
2 Grg
2 Ksp

Jägarskvadron

162

C Jskv

Stf C Jskv

Förhørsledare

PV-ass

(Läkare)

Stabs- och trplut 28

C/Kvm

Stf plutch

Stabsgrp

8

1 Ra 195 3 Ra 140
3 Pltgb
2 Ksp

Trossgrp

8

2 Hjtrak
2 Hjtrak 4 hjdr
2 Mc

Sivgrp

10

Tgb 11
Tgb 13
Elverk

1.-2.Jägarplut

C Jplut

Stf C Jplut

Stabsgrp 4

C

Sjv

Bvfö

Bvfö

2 Ksp

2 Grg

3 Ra 140

2 Bv 202

1.-4.Jgrp 8

1 Ra 135

5.Jgrkgrp 8

2 Ra 140
1 Bv 202

3.Jpvplut

38

C Jpvplut, Stf C Jpvplut

Stabsgrp 4

Enl ovan

2 Ksp

2 Ra 140

2 Pltgb

2 Ra 135

1.-2.Jpvrbgrp

1 Lpvrb

1 Pltgb

3.Jgrp 8

2 Grg

4.JGrkgrp 8

2 Ra 140

1 Pltgb

Vad är det då som skiljer vår nya och den gamla Jägarbataljonen åt? Jo, följande saker:

- Bataljonsstaben är utökad med vissa specialister ex. skyddstekniker.
- Gruppcheferna i stabs- och trossgrupperna på skvadronerna är PB-värnpliktiga (12 mån).
- Bataljonsstaben och skvadronstaben tillförs en extra signal- och fordonsmekaniker = dubbel reparationskapacitet.
- Sjukvårdsgruppen blir större 10 st istället för 5, vilket innebär avsevärd förbättring på Jskv. Dock har sjvgrp på stabsskv försvunnit.
- En Jägarpluton/Jskv ändrats till Jägarpansarvärnspluton och tillförts den nya bärbara pansarvärnsroboten 56 "BILL".
- Jägarbefälet finns ej längre.
- Granatkastargruppen är 8 st för att bättre kunna uppträda som jägargrupp. Grpch och stf grpch är båda PB vpl (dolt Jbef?) = två eldledare / Pluton.

civil traktor, vilken lastkapacitet.

Det bästa: kassetstereon.

Tgb 13, ett minne blott.

Bv 202, skogens riddare.

- Terrängbil 13 försvinner, ersätts med bandvagn 202.
- Hälften av alla hjultraktorer byts ut mot civila 4 hjulsdrivna traktorer. Och till dessa en spannmålskärre med 6-10 tons kapacitet.
- DART, snabbsändare har tillförts alla RA 195.
- Våra kära Ra 140 är troligtvis på väg bort. De ersätts då av Ra 145/146 eller truppradio 8000.
- Ny minmateriel typ fordonsmina 13 och 14 tillförs plutonerna.
- Ak4 byts ut mot Ak5.

Med denna lilla översikt hoppas jag ni har fått en bra insikt i vad komma skall. Väl mött på nästa SÖB eller KFÖ då vi kan informera er om ytterligare nyheter.

Lars P

En resa till Israel

När jag fick uppdraget "skriv om vardagslivet i Israel" blev jag så uppfylld av känslor inför detta fantastiska land att jag inte fann någon "röd tråd" att börja nysta i.

TÄNK - just det - TÄNK, här har vi det som skiljer svenskar och israeler åt. Vi tänker olika. Detta gör att våra vardagar påverkas på olika sätt. På ytan är det alltför likt Europa. Som turist i Israel tas Du emot som VIP.

För att upptäcka den verkliga vardagen hos den enskilda israelen måste man söka sig utanför de normala turiststråken. Så gjorde jag. Med ryggsäcken (nästan jägarpackad) på ryggen bar det iväg på de kollektivägda bussarna. Bussarna ägs till 80% av de anställda, 20% av staten. Att fundera på busstider var onödigt. Varje stad har en stor busstation och oavsett vart man ska har man max 15 - 20 minuters väntan till nästa buss. Alla åker buss. Enskilt ägande av bil är inte så vanligt. Man kan då förledas tro att man har en beklaglig trafiksituation. Så är inte fallet. Tränger man ihop 4 miljoner människor på Smålands yta, blir det trångt ändå.

Det man först av allt reagerade på när man entrade bussen var att de soldater, män och kvinnor, som klev ombord, hade vapnet med sig. Känslan att känna en pipa i ryggen och en i magen var obehaglig. Det var alltid trångt i bussarna. Jag kände mig som en hal ål, då jag försökte komma undan de pekande M6 piporna. De försäkrade mig visserligen att de var oladdade, men min uppfostran och utbildning sitter djupt, peka aldrig o s v. I all denna trängsel skulle också min ryggsäck in. Då jag försynt påpekade att det vore lämpligt att ryggsäcken placerades i bagageutrymmet, fick jag en irriterad handviftning om att säcken skulle in i bussen. Varför? Jag tänkte fortfarande svenskt, och begrep inte varför man inte utnyttjade bagageutrymmet. Enkelt - min ryggsäck var en bomb! Den %-ella chansen att jag var en självmordskandidat var mindre och alla hjälpte alla komma ihåg sitt bagage. Det var alltså svårare för chauffören (i all trängsel) att se om jag "glömde" ryggsäcken i bagageutrymmet. Israelernas erfarenhet här-

vid lag sträcker sig långt över vad vi kan tänka oss. Vid ett senare tillfälle glömde jag faktiskt min lilla dagsutflyktssäck vid en busshållplats. Ryggsäcken är ett minne blott. Den desarmerades inom 10 minuter. Israelernas kapacitet i dessa fall är fantastiskt. Ve den som glömmar sina väskor och paket.

Kibbutzer har alla hört talas om. Jag upplevde kubbutzen Giv'at 'Oz under 3 dygn. För mig var det nog. Jag besökte min dotter och blev av kibbutzmedlemmarna mottagen med stora famnen. Skillnaden på ett svenskt regemente och Giv'at 'Oz var inte så stor. Stor gemensam matsal (3 mål om dagen), tandläkare, läkare, sköterska, transportcentral, inhägnat område, vakt, patrullrundor på natten, kiosk, dörrar som inte går att låsa o s v. Här utbildar man inte soldater, här är alla soldater även om det inte syntes. Jordbruksarbetaren var en stabil man som förevisade jordbruksmaskinerna och bevattningsanläggningen (datastyrd) med samma inlevelse som han berättade om sin uppgift som kompanichef vid ett fallskärmsjägarkompani. Vem kunde tro detta? Två månader varje år gav han till armén. (Jag skall inte här nämna vad han sa om våra KFÖ-intervaller om 4 år.) Den vapenarsenal han förvarade under sängen var imponerande. För att inte säga hur imponerad jag blev då jag fick se den svenska Alfa-Laval anläggningen i ladugården.

Några timmar hemma hos en 60-årig man och hans hustru var som en jordbävning. Avril, han hette så, hade överlevt koncentrationslägret Dachau. Hans föräldrar och syskon dog i Auschwitz. Han hade sitt nummer intuerat på underarmen och det påminde honom ständigt om det förflutna. Så även mig. Avril och 9 andra män hade startat Giv'at 'Oz 1948.

Avril var radikal socialist. Vilket för oss är svårt att få grepp om. Här blandas kultur, bakgrund, religion och politik till ett levnadssätt. Här påverkas tanken som vi svenskar inte kan förstå. När Avril sa "vi" trodde jag först att han menade sin familj, senare trodde jag han menade kibbutzen. Men båda delarna var fel. Jag tänkte svenskt. Avril menade israeliska folket, vi israeler.

Kibbutzlivet är det samma som att inte äga något men ändå ha allt. Man får allt det familjen behöver, mat, arbetskläder, sjukvård, tandvård, fri bostad o s v. Varje medlem får en liten fickpeng (som våra vpl) och den används till lite fritidskläder och till någon leksak till barnen. Kibbutzlyx är att få en spis inmonterad i varje hem, (oftast i hallen, kök saknas) mat behöver ju ingen laga så kvinnorna älskade att visa sin bakkonst. Härliga, söta, sirapsdroppande kakor var obligatoriskt kaffebröd. Att leva i ett nästan penninglöst tillstånd är svårt för oss svenskar att förstå. Det är här på sin plats att tala om att det bara är 3% av israeliska folket som lever i kubbutzer. Kibbutzen har som institution ett större PR-värde i världen än vad den har som socialt levnadssätt. De övriga 97% israeler lever ungefär som vi svenskar. Hygglig standard över lag. Inget hem var fattigt, men inte heller så "överlastat" med möbler som vi är vana vid. De flesta svenskar skulle nog kalla de israeliska hemmen för spartanska. Varje israel betalar upp till 65% inkomstskatt. Även på inkomster som vi betecknar som mycket låga. Jag hörde trots detta ingen klagan. Det kostar att föra krig. -"Vi" måste känna oss säkra. Israeliska staten kommer att bestå o s v. Jag har aldrig träffat på ett folk, som har en sådan målmedvetenhet. Deras nationalism är enorm. Till detta kommer också avsaknaden av kriminalitet och alkoholmissbruk. Sällan såg man "klotter" och alla offentliga telefoner fungerade. Jag diskuterade detta med flera israeler, men de förstod aldrig vad jag menade. De ställde alltid en motfråga - "Varför skulle Du förstöra?" Vad svarar man på det?

60% av befolkningen är barn. Man har således satsat hårt på skolutbildningen. D v s bra undervisning. "Fina" skolor har man inte råd med. Föräldrarna syr gardiner, städar o s v till skolan. Tänk bara på tanken att införa detta i Sverige!!

Den 65% skatten används inte bara till att hålla grannländerna på rätt sida om gränsen. En hel del går till själva uppbyggnaden av landet.

- Vi måste återplantera den av araberna skövade skogen.
- Vi måste återinplantera de djurarter som utrotats av de tidigare landsägarna.

Israelerna arbetar målmedvetet. Stora skogar har planterats. Med skogen följer även regn och regn är en bristvara. Vattnet anses idag lika viktigt som navelsträngen för ett foster. Vad djuren beträffar har man återinplanterat sötvattenskrokodilen, ävenså pantern har hälsats välkommen. Nästa projekt är vargen. Sverige anser sig ju inte ha plats för vargen, men 4 miljoner israeler på Smålands yta har plats!!

Religionen färgar bara till en liten del vardagen. Små religiösa extremistiska grupper finns naturligtvis och ställer till en hel del problem men större delen judar nöjer sig med att gå till synagogan på sabatten (=fredag). Kibbutzen Giv'at 'Oz medlemmar var förresten ateister.

Gunnel Berlin

Oscar II valv, infarten till vår kaserngård.

Vår kaserngård, mellersta fyrkanten.

BOKEN OM LIVHUSARERNA

I vår ambition att erbjuda boken till så många intressenter som möjligt och därmed kunna finansiera utgivningen, gjorde vi ett misstag. Ett antal abonnenter har fått påminnelse trots att de redan stött bokens utgivning. Vi beklagar att vi inte har sett upp ordentligt och ber om ursäkt och överseende!

Arbetet pågår intensivt. Färdigställda uppsatser föreligger enligt nedanstående förteckning.

Söderberg: Ny förläggningssort och en ny härordning.

Linde: Livhusarerna i den nya miljön.

Westerhult: K 3 i försvarets fredorganisation 1942 - 1984.

Andolf: Livet som husar.

Åhslund: Röster om Livhusarerna.

Åhslund: Tradition och normer (arbets-tid)

Aaby-Ericsson: Traditionsföremål m m.

Widegren: Officersmässens tavelssamling.

Andolf: Stampersonalen: "Livhusarer på livstid".

Norberg: Från hänsynslöst anfall till vaksamhet och list.

Fornell: Krigsinstrument och fredsinindelning: skvadron, bataljon och regemente 1905-1984.

Cronenberg: "Vad husarerna skulle göra i krig".

Wangel: Beredskapstjänst 1939-1945.

Denielsen: Krigsfrivillig i Norge 1940.

Gäfvert: Utbildning och försök: organisation, inriktning, omfattning.

Sörensen/Ulfspärre: Utbildning av hästar, ryttare och beridna förband.

Bruzeliuss/ Fornell: Från ryttare till jägare - omställningens år.

Fornell: Repetitions- och krigsforbandsövningar från 1950.

Det saknas emellertid några väsentliga delar, bl a beträffande rekryteringen av de värnpliktiga, kamratföreningen m m. Orsakerna till fördröjning är främst allvarliga sjukdomsfall och flaskhalsar i utskrivningsarbetet, beroende på små resurser.

Vi ser nu två fakta:

- boken blir bra och vacker

- vi hinna inte få ut den med bibehållna kvalitetskrav vid angiven tid.

Redaktionen bedömer att utgivning kan ske under oktober 1986. Vi ber om överseende för vår bristande rutin vad avser denna typ av arbete. Ett särskilt meddelande kommer att tillsändas samtliga, som beställt boken (ca 500 st) eller som önskar annonsera i boken.

För historiekommitten

G Hellquist
Övlt

Fästningskyrkan

Kavallerireglemente 1986

Äntligen är det på väg, vårt nya reglemente för Jägarförband. Denna gången består detta av dels en bok "KAVER Jägarförband" som är till för personal utanför jägarförbanden typ högre chef m m och för utbildning på våra olika skolor. Utöver denna bok framtages nu truppreglementen "KAVER Jägarskvadron och Jägarpluton" på varje jägarförband. Med andra ord K 3 gör sitt, K 4 sitt o s v. Detta innebär att vi får ett bra reglemente vilket är helt inriktat på vår teknik och terräng. I samband med framtagningen har också en översyn av våra uppgifter gjorts. Nu har Jägarbataljonen fått följande uppgifter:

Jägarbataljonen skall med egna resurser inom en yta av 1500 - 2000 km² kunna:

- Genomföra Störande verksamhet under 20-30 dygn främst genom eldöverfall/överfall mot:
 - Fi under förflyttning längs vägar/stråk.
 - Fi under förbindelsearbeten.
 - Grupperade enheter med svagt skydd.
- Hindra Fi framryckning eller verksamhet under viss tid.
- Inhämta, bearbeta och delge underrättelser för högre chefs behov, såväl genom ytövervakning som genom områdesspaning.

Jägarbataljonen kan också få följande tilläggsuppgifter:

Jägarbataljonen skall med understöd av och samverkan med egna stridskrafter kunna:

- Bekämpa eller binda nyss luftlandsatt förband.
- Uppsöka och oskadliggöra sabotageförband.
- Ta och under kortare tid försvara viss terräng.

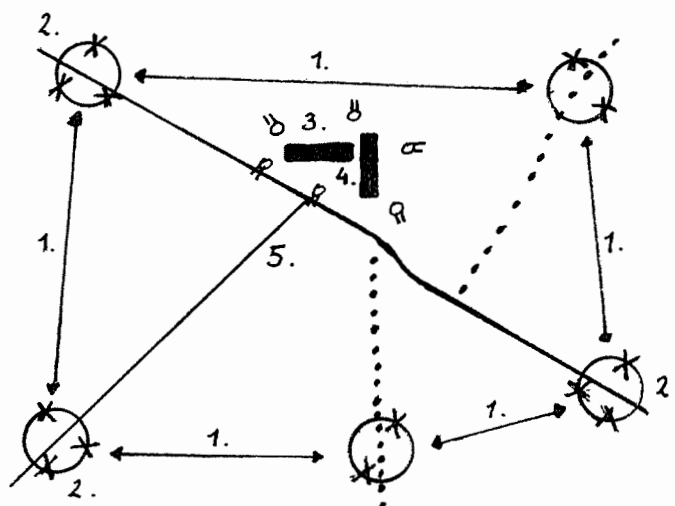
Följande saker kan beaktas i den nya uppgiftsställningen:

- STÖR- och UNDERRÄTTELSEuppgiften har samma prioritetsgrad.
- Strid mot LL är en andra hands uppgift (lägre prioritet).

Uppgiften löses i första hand genom att utnyttja jägarstridsförberedelserna med andra ord eldöverfall med minor, trumsprängning o s v.

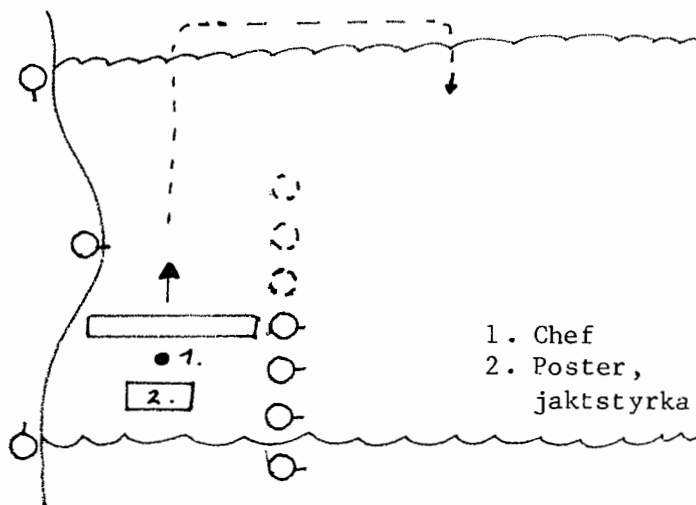
- Insats mot sabotageförband är ju en helt ny uppgift. Här måste befäl och värnpliktiga lära sig en helt ny teknik. Vi pratar om yttre och inre spärrar, vägposter, där all trafik kontrolleras samt små enheter med hundar som genom söker hus och mindre terrängavsnitt.

Ex på bevakning av ett område:

1. Yttre spärr, patrullerande post
2. Fordons- och IDkontroll
3. Inre spärr med hundpatruller
4. Skyddsobjekt
5. Styrka för genomsökning och förföljning där spår hittas.

Ex på avd tgenomsökning:

1. Chef
2. Poster, jaktstyrka

Jägarövning 5—7

BEFÄLEN

Kn Källström

Mj Englund och Lt Lundberg.
Hela övningsledningen på Jövn 5.

Kn Löfberg: Vilket håll !

Kn Brehmer under maskeringsförsök.

Lt Lindgren

Lt Pettersson, sjusovaren

Kn Cavalli-Björkman

SOLDATERNA

Fast spaning

Slakt av
nötdjur

Är vi i tid ?

Skall allt detta med ?

Den perfekta eldställningen

Fienden planlägger nästa attack

Fördunkompch har lämnat sitt
fordon !!!!!Koket: övningsledningens bästa
bra att ha grej

Kamratföreningen i Göteborg 55 år

Den 20 september 1931 anlände ett något ovanligt tåg till Skövde station: där ingick bl a två abonnerade vagnar med 136 livhusarer från Göteborg på väg till den nybildade föreningens första besök på K 3. Med husarernas musikkår i täten gick marschen från stationen till husarkasernen. Här väntade regementet till häst - sannolikt ganska fulltaligt, det var ju under mötet - och man lämnade av till sekundchefen, överste Carl Knös, som i ett hälsningstal önskade göteborgarna välkomna. Enligt tidens sed blev det omgående ett svarstl av kamratföreningens vice ordförande Curt Armstedt, som bl a yttrade:

"Med detta vårt besök har föreningen velat betyga sitt stora intresse för och kärlek till sitt regemente. Alla anse vi oss st iu stor tacksamhetsskuld till regementet och dess befäl under olika tidsperioder för den fostran och utbildning samt alla de goda minnen från vår tjänstgöringstid vi kunnat taga med oss ut i livet".

Efter talen "som kamratföreningens medlemmar åhörde med blottade huvuden" följde parad för standaret, fältgudstjänst med predikan av den legendariske regementspastorn Paul Nilsson och uppvisningar av ryttaförband med förbimarsch i galopp (några kritiska kamratföreningsmedlemmar lär ha anmärkt på rättningen) Kamratföreningen överlämnade så ett vandringspris till regementet: det avsåg militär fälttävlan mellan skvadronerna och var det första av åtskilliga bidrag till Livhusarernas verksamhet som Göteborgsavdelningen presterat under åren lopp. Vid lunchen strax därefter kunde resenärerna konstatera, att man numera utspisades individuellt och inte längre marscherade in i matsalen matlagsvis för att äta "på order". Så blev det nya demonstrationer, nu av nymodigheter vid regementet, bl a fältradio och pansarbilar. I en tidningsartikel om evenemanget sägs det att "nog verkade det egendomligt för gamla kavallerister att se dessa moderna kolosser drälla iväg som stora men snabbfotade sköldpaddor" (man vet inte nu vilken typ av pansarbil det kan ha varit, kanske den modesta fm/31: ett lastbilschassi med uppmonterade pansarplåtar och en kulspruta som enda vapen). Efter förevisningen av dessa moderniteter avslutades så programmet med vad som av tradition var en av regements-

mötets stora begivenheter: kapplöpningarna för olika personalkategorier: officerare, underofficerare, furirer, korpraler "äldre obefordrade menige" (s k lodare) och officersaspiranter. Jaktloppet för de senare vanns f ö av fanjunkaren Gomer Brunius, som många år senare och under lång tid skulle verka som uppskattad ordförande i göteborgarnas livhusarförening. Bland övriga segrare finner man några andra för äldre livhusarer välkända namn: en av de sex bröder Seipel som tjänat regementet, ryttmästaren Rolf Örn och regementsintendenten kapten H von Seth.

Innan avresan till Göteborg bjöds det på kaffe och smörgåsar samt nya tal av sekundchefen och disponenten Armstedt, avslutade med ett fyrfaldigt leve för regementet. "De bägge talen samt levet hade gjort ett djupt intryck på de närvarande och när därpå 'Du gamla, du fria' togs upp var det mångt öga som tårades" - om man får tro den tidning som här citeras.

Så ungefär gick det till då Livhusarernas kamratförening i Göteborg gjorde sin första resa till Skövde och K 3. Föreningen hade då bildats några månader tidigare och blev förebild för andra liknande samman slutningar i Skövde, Stockholm, Örebro, Värmland och Skåne. Den första utflykten till Skövde skulle under årens lopp följas av många fler: åter till garnisonsorten, till Sannahed, Strömsholm och Eksjö och smålandshusarerna, till Fredrikshald och Fredrikshamn, åtskilliga orter och evenemang i Västsverige icke att förglömma. Vid ett förnyat besök i Skövde 1937 fick föreningen motta sitt standar av Wilhelm Odelberg: en exakt kopia av den duk som överlämnats till regementet 1876. vid detta tillfälle ställde ej mindre än 250 medlemmar av göteborgsavdelningen upp framför kasernen i Skövde. Under beredskapsåren utvecklades en betydande aktivitet. Ett mycket påtagligt uttryck var den kväll på Valand i Göteborg, då föreningen var värd för 350 husarer ur K 3-bataljon som just då "försvarade" staden. Kommendanten i Göteborg, generalen Harald Malmberg och landshövdingen Malte Jacobsson hedrade också evenemanget med sin närvaro. Några år senare, 1945 - 51, var en ridklubb inom föreningen mycket aktiv, bl a med tävlingar på Kviberg och i Skövde och även uppvisningar på Heden i Göteborg.

För att se tillbaka på vad som varit, kanske också för att i någon mån blicka framåt, kort sagt: för att fira sitt 55-årsjubileum samlades föreningen till en middag på Marinkommandots officersmäss i Älvsborgs kustartilleriregementet lördagen den 12 april. Omkring 35 medlemmar av föreningen deltog och hade glädjen att som sina gäster se den nye regementschefen, överste G Sjövall, den gamle livhusaren, senare chefen för Norrlands dragoner och helt nyordne chefen för Älvsborgs regemente Per Blomquist, stabschefen för MKV Erik Högardh - vars förtjänst det i hög grad var att livhusarerna kunde samlas på detta sätt - samt representanter för andra livhusarföreningar, i Stockholm, Karlsborg, Värmland och Skåne, höga överstyrelsen icke att förglömma. M a o Magnus Fornell, S-H Rizell, Nils Persson, Claes Horn, Evert Olausson, Claes Kalling och Ulf Runesson.

Före middagen tilldelades herrar Per Blomquist, Jarl Josefsson och Bengt Åhslund föreningsmärket i guld och en minnestallrik med husarkasernen i Skövde överlämnades till Erik Högardh. En gåva från kamratföreningsmedlemmen Beril Jonsen - själv förhindrad att närvara - överlämnades till regementschefen. Vid middagen uttryckte överste Sjövall gästernas tack till kamratföreningen i Göteborg och till MKV, i det senare fallet materialiserat genom en kristallpjäs, en gåva till Erik Högardh.

Omkring 35 deltagare vid ett jubileum kan - jämfört med antalet 55 år tidigare - förefalla obetydligt. Onekligen var talen färre, sannolikt också kortare och mindre pompösa. Detta hindrar ej, att attityder och stämningar kan ha varit ungefär desamma som vid det skisserade mötet i Skövde år 1931. Under radikalt förändrade omständigheter bedriver kamratföreningen i Göteborg likväl en tämligen aktiv verksamhet med några möten per år och resor då förhållandena så medger. Arrangörerna av mötet den 12 april ser framtiden an med tillförsikt, väl medvetna om att regementsledningen gör sitt bästa för att skaffa föreningen nya, unga och aktiva medlemmar bland de unga livhusarer som nu i stort antal årligen utbildas i Karlsborg.

Omnia pro castris — Allt för krigsförbanden

Sedan hösten -84 har jag jobbat som beredskapsplutonchef i Stockholm och nu hade jag tänkt att lämna en liten redogörelse för beredskapslivet i huvudstaden.

Om vi börjar från början och tittar lite på bakgrunden till beredskapsplutonerna, så ligger där oron över den allmänna utvecklingen i vår omvärld. Den har legat till grund för den succesiva förbättringen av arméns beredskap. Förbättringen går under benämningen "Beredskapssystem -85", i vilket man återfinner många olika komponenter bl a beredskapsplutonerna. Syftet med plutonerna är att säkerställa en viss minimitillgång på insatsberedda förband, utgångsgrupperade på viktiga platser under de delar av året då övrig beredskap är låg. Plutonerna är spridda över landet och skräddarsydda efter det lokala behoven. Plutonerna "vinner inte kriget" man kan skapa tid och handlingsfrihet vid ett överraskande inlett anfall så att ordinarie krigsförband hinner organiseras. I Stockholm är vi organiserade i fyra beredskapsplutoner som är samlade under en skvadronsledning. Skvadronen är en viktig främlingslegion. Befälet kommer från många olika regementen, det gör att många olika idéer och intryck samlas på skvadronen. Detta är mycket positivt och utvecklande. Soldaterna är huvudsakligen från Stockholmsområdet och håller oftast humöret på topp så länge neonljuset sticker i ögonen och lunchen utspisas på McDonalds och Clock.

Uppgifterna för plutonerna är många. Objektbevakning, posteringsstrid, fördröjningsstrid mot luftlandsatt fiende, anfall med begränsat mål. Dessa uppgifter skall kunna lösas både vid infallsportar (hamnar, flygfält) och framför allt i storstad. Vissa av uppgifterna skall vi lösa dolt medan andra skall ske väl synligt för alla som ett bevis på Sveriges vilja och förmåga att upprätthålla en god beredskap. Förutom detta används då och då plutonerna i samband med diverse suspekt periskopsverksamhet.

Uppgifterna kan verka stora och tunga. Naturligtvis är de det också, men vi är mycket väl tillgodosedda vad gäller kvali-

ficerad materiel och pengar. Detta manar till hårt arbete av både befäl och värnpliktiga.

De krav som vi har på skvadronen har formulerats av skvadronchefen "Beredskaps-skvadronen är ett grundutbildningsförband med uppgift att producera beredskap. Vid en ogynnsam händelseutveckling innebär det att varje beredskapspluton tidigt och ensam kan råka i strid med motståndarens elitförband. Kraven på befäl, soldater, utrustning, utbildning och övningar ställs mot denna bakgrund".

Utbildningen! Ja, den är klart målinriktad. Allt oväsentligt har skalats bort och all utbildning inriktas på att plutonen skall vara klar för beredskapsuppgifter 3 mån efter F-soldatens inryckning. Detta innebär ett oerhört forcerat tempo i utbildningen. Kraftsamling sker till personlig färdighet, stridsskjutningar och övningar vid objekten. Plutonerna är "helskarpa" och lösövningar förekommer bara i undantagsfall. Som plutonchef har man en nästan hundra procentig handlingsfrihet. Målet skall nås men vägen dit avgör plutonchefen själv. Ett antal pengar ges till varje plutonchef som sedan disponerar dessa enligt eget huvud. Detta har gjort att plutonernas befäl på ett helt annat sätt än på en vanlig pluton har blivit kostnadsmedvetna samtidigt som ansvaret ger en oerhörd stimulans i arbetet. Något att ta efter på jägarbataljonen. Då plutonerna går in i det så kallade beredskaps-skedet ger vi en "pulserande beredskap". Vi varierar övningsverksamhet och uppläggningar. Vi uppträder på olika platser vid olika tillfällen. Schematiskt kan man säga att vi har en normal utbildningsvecka, en ledig vecka, en beredskapsvecka, men när, var och hur är det bara vi själva som vet. Detta skapar hos en angripare osäkerhet om hur många plutoner och vilka som vid ett givet tillfälle är tillgängliga för insats. Detta är en svårbedömd faktor i angriparens planläggning. Eftersom allt befäl går på det s k beredskapsavtalet så existerar inte de vanliga arbetstidspärmarna. Så för en gångs skull får man jobba så mycket som behövs för att resultatet skall bli bra.

Livet på pluton då? Ja, ni har kanske redan förstått att detta är lite annorlunda mot jägarbataljon. Skillnaderna tycker jag är störst vad gäller tempo, medvetenhet och inställning. Tempot är betydligt högre här främst på grund av det höga beredskapskravet. Detta ger snabba beslut,

snabba soldater och snabb insats. Det är hela tiden ont om tid. Plutonerna är som jag tidigare sagt "helskarpa" och rullar alltid omkring med skarpladdade vapen. Detta plus vetskapen "att om det smäller är vi de första" ger en krigsnära medvetenhet och en allvarlig inställning till "jobbet" bland de värnpliktiga. Detta påverkar utbildningen positivt. Men som alltid, har man nytta av att vara livhusar. K 3 har en stil och en hårdhet i sin utbildning som jag har haft mycket nytta av i arbetet på beredskapspluton och har kunnat förmedla till de andra befälen. Själv har jag fått lära mig otroligt mycket under arbetet här och kan inte annat än att rekommendera tjänsten här uppe. Den är en värdefull erfarenhet för en livhusar som bör kunna komma utbildningen på jägarbataljonen till nytta.

Exilhusaren kn Ernholdt

Del av beredskapsgruppens utr. Lagg märke till prickskyttens kamouflage.

Posttjänst

FÄLTARBETSNYTT

Inledning

Fältarbeten i allmänhet och minor, spräng- och tändmedel i synnerhet genomgår en snabb och intressant utveckling. Inom minområdet går utveckling mot sidverkande trupp-, fordons- och stridsvagnsminor som i kombination med "smarta" tändare ger en helt ny och mer offensiv sida i användandet av minor än den traditionellt passiva.

Minutveckling

Hotbild

Utvecklingen på stridsfordonssidan går alltmer mot fler pansarskyttefordon och allt färre stridsvagnar. Den ökade rörligheten hos pansarskyttefordonen ger ett gott kompliment till det tunnare pansarskyddet. För att vara stridsekonomisk måste då stridsvagnens skydd förstärkas med nytt pansar, ex kompositpansar eller genomaktivt pansar.

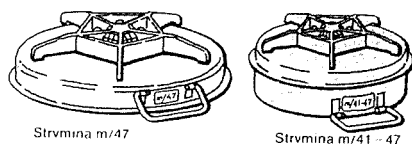
Den ekonomiska sidan spelar här en stor roll då stridsvagnarna tenderar att bli mycket dyra.

Satsningen utomlands går nu mot fler lätta stridsfordon på bekostnad av de tyngre stridsvagnarna.

Lättare stridsfordon ger större rörlighet och framkomlighet. Detta ställer krav på skydd i flanker och rygg och behovet av att snabbt och effektivt kunna minera.

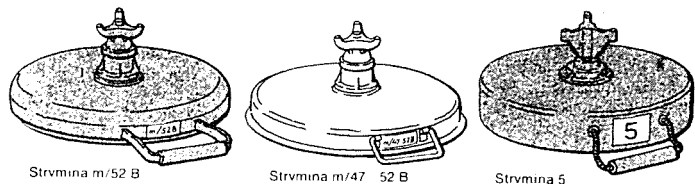
Arvet

Det finns fortfarande i vårt land ett mycket starkt arv av gamla strvminor och i vissa mån även truppminor.

Strvmina m/47

Strvmina m/41-47

Strvmina m/52 B

Strvmina m/47 52 B

Strvmina 5

Dessa minor har relativt låg sprängmedelsmängd respektive kort verkansradie vilket kräver hög mintäthet och gott om tid för minering.

Dagens snabba stridsförlopp kräver att minering av flanker eller luckor i de egna "linjerna" snabbt kan genomföras. Den stora åtgången på minor för att få en god-

tagbar utslagningssannolikhet kräver gott om lastkapacitet och i stor utsträckning även terränggående lastkapacitet. De äldre tryckutlösta stridsvagnsminorna kan även röjas genom schaktblad och minröjningsutrustning som medförs på de fientliga stridsfordonen.

Mintändare

För att möta detta hotet och även ta tillvara huvuddelen av minarvet togs, under mitten på 80-talet, fram en ny stridsvagnsmintändare kallad stridsvagnsmintändare 4. Mintändaren är avsedd att användas som alternativ tändare till ordinarie tändsystem för våra tryckutlösta stridsvagnsminor. Leverans sker under 1987 men under 1986 levereras en blind version för utbildning vid förbanden.

Mintändaren utlöser för tryck och rubbning vilket gör att den kan användas separat som försåttändare. Till tändaren kan då anslutas pentyl eller nonelstubin alternativt en lämplig försåtladdning.

Mintändaren är armerad fyra minuter efter det att den osäkras och den går inte att återsäkra.

Utveckling

Elektroniken har öppnat möjlighet att tillverka minor med fullbreddsutlösande funktion, dvs utlöser under hela fordonets bredd och behöver alltså inte köras på med band eller hjul. Minorna kan även programmeras att vara verksamma en viss tid, tim-dygn och därefter automatiskt säkras. Minutläggningen förenklas genom att minorna kan läggas ut maskinellt med fordon eller helikopter eller skjutas ut med exempelvis artilleri.

Stridsdelen hos minorna har också utvecklats och har gått mot riktad sprängverkan (RSV) och riktad splitterverkan.

Detta har möjliggjort konstruktion av minor som totalförstör målet, är avsevärt lättare och enklare att använda och som kan verka på avstånd.

Som komplement till arvets minor har det tagits fram ett antal nya stridsvagns- respektive fordonsminor.

Nedan kommer jag kort beskriva de nya svenska minorna som nyligen har eller inom kort kommer tillföras förbanden.

Stridsvagnsmina 6 är en fullbreddsutlösande mina av RSV-typ. Minan är utrustad med mycket sofistikerad magnetisk tändare med inbyggt röjningsskydd. Minan läggs på marken eller grävs ner enligt gammal modell. Stridsdelen slår igenom allt i dag känt pansar och ger total utslagning i alla kända stridsvagnar. Minan har börjar levereras.

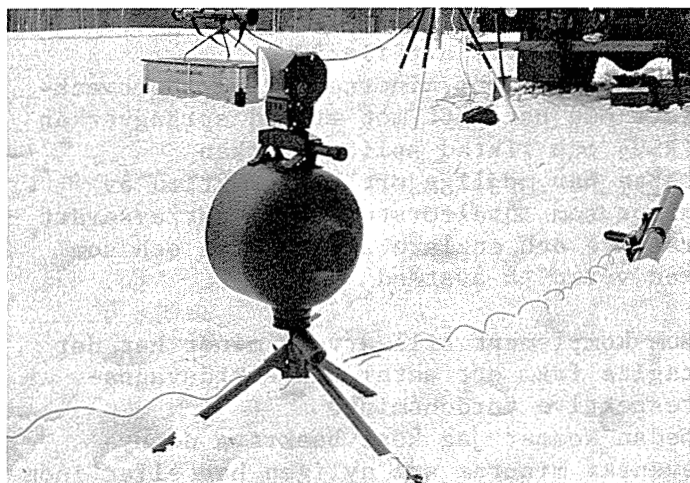

stridsvagnsmina 6

Stridsvagnsmina 7 är en horisontal verkande mina med en stridsdel av RSV-typ som pentrerar pansaret på stridsvagnar på över 100 m avstånd.

Till minan kan ett antal olika mintändsystem användas. Minan kan användas som tråd- eller syftmina. I dag finns mintändare som på 200 meter håll "ser" skillnad på en stridsvagn och en lastbil och helt självständigt ger "order" till minan i rätt ögonblick.

Stridsvagnsmina 7 ökar kravet på fiendens minröjning från förutvarande sex meter till nu ungefär 150 meter.

stridsvagnsmina 7

Fordonsmina 13 är mina med riktad splitterverkan och har ett effektivt verkansområde på 150 x 100 meter.

Minan levereras med 200 m nonelstubin för utlösning samt ett benstöd. Minan sprider 1200 splitter inom verkansområdet och har en totalvikt på 20 kg.

Minan är under leverans.

Fordonsmina 13_R är en mindre variant på fordonsmina 13 och har ett något mindre verkansområde, 100 x 70 m, samt väger bara 10 kg.

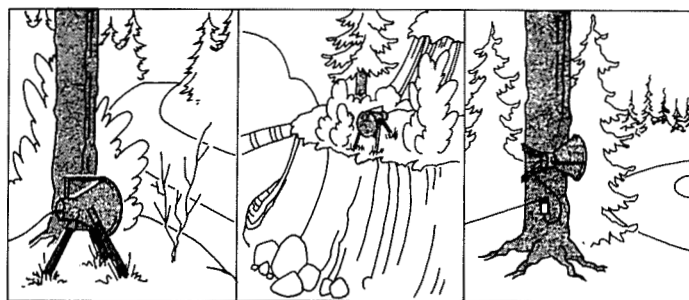
Fordonsmina 13

Fordonsmina 14

En sidverkande mina avsedd att verka mot pansrade och opansrade fordon.

Minan kommer ursprungligen från Finland och har här i Sverige gjutits om för att förbättra verkan. Minan väger tre kg och pentrerar pansarskyttefordonspansar på ett avstånd av 50 till 70 m.

Minan är under leverans och är beställd i ett 10.000-tal exemplar.

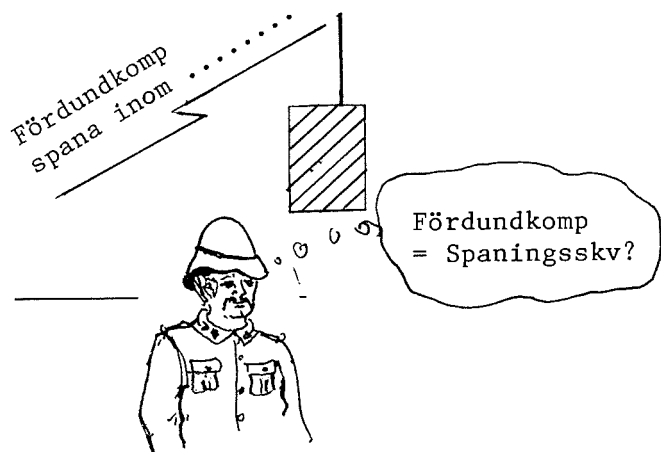
Fordonsmina 14

Minstrid är ett effektivt och personalsparande stridssätt. Det tenderar att bli ett av grundelementen i jägarstriden. Minstrid kräver av den som utövar den mycket god personlig färdighet och god samträning inom omgång och grupp.

Ni kommer med säkerhet få ta del av detta lite mer praktiskt under kommande KFÖ eller SÖB.

Anders Löfberg

Fördelningsunder- rättelsekompani

Nej, Fördundkomp är inte det samma som gamla Sskv.

Vad är då Fördundkomp för något?

Det är fördelningschefens eget Skomp. Litet, snabbt och effektivt. Så här ser kompaniet ut:

Fördundkomp 86	66
C Fördundkomp	
Stf C Fördundkomp	Stabsgrp 10
Kvm	1 Ratgb11
Kompsjuksköt	1 Tgb 13
2 Sjtpm	2 Ra 195
Mcord	2 DART
	1 Ra 422
	1 Ra 146
	Kokgrp 5
	1 Koklb
	1 Livsmbil
	Packgrp 2
	1 Lb

1.-2.Spaningspluton

21

C Splut

Stf C Splut/C 3.sgrp

1.Sgrp 6
1 Tgb 13
1 Ra 146
1 Ksp

2.-3.Sgrp 7
1 Tgb 13
1 Ra 146
1 Ksp
1 Grg

Var och en som är insatt i underrättelse-tjänstens grunder ser nu att ett Fördundkomp = 1/2 BrigSkomp. Under detta utbår 85/86 utbildas 2 st Fördundkomp.

UPPGIFTER

Fördundkomp skall kunna lösa följande uppgifter:

- Spana i huvudriktning.
- Spana inom område.
- Spana mot luftlandsättning.
- Övervaka område.
- Störande verksamhet.

Vi skall nu titta närmare på hur uppgifterna löses.

1. Tag och håll kännning

Fördch vill under en begränsad tid veta Fi framryckningsriktning, hastighet och styrka på främre avdelningar. Komp skall med H-delen befinna sig i skydd av egna trupper när uppgiften är löst.

Då kännning tagits sätts en sgrp i vardera främre plut ut för fast spaning och deras ford återgår till Trosstroppen. Dessa grp inrapportera styrkan på Fi främre avd. Övriga delar fastställer Fi framryckningsvägar och hastighet genom ansatsvis tillbakaryckning (ansatserna göres 1-3 km långa). Om det förefaller risk för att någon del av komp kan bli avskuret fördröjs Fi med eldöverfall, minor och rök. Om egen arteld när bör komp tilldelas en eldledare.

1. Tag kännning och spana mot framryckande fi

Fördch vill nu veta Fi framryckningsriktningar, styrketillförsel och verksamhet inom ett närområde framför våra förband. När komp fått kännning löses uppgiften främst genom fast spaning mot genomgående vägar. Grupperna kan grupperas ut efter hand som terräng passerar eller när kännning fås med Fi. Områden kan i förväg bestämmas varvid plut om kännning ej erhållits vid omr bortre gräns grupperar längs genomgående vägar.

3. Tag kännning och spana på djupet

Fördch vill under en längre tid (upp till 4 dygn) veta framryckningsriktningar, gruppering och styrketillförsel på djupet (max 5 mil) av Fi gruppering.

När kännning tagits och en grp är grupperad för fast spaning, kringgår H-delen, vanligen till fots, på stigar och längs stråk in på djupet av Fi gruppering. Splut upprättar bas eller rapportsamlingsplats och utför rörlig och/eller fast spaning. Djupet kan (bör) fastställas i ordern

genom tillägg "spaning intill A-B". Uppgiften är tidsödande och binder Fördunkomp under lång tid.

4. Spana inom område

Fördunkomp löser uppgiften med en kombination av fast och rörlig spaning. Splut detaljspanar 25 km² och översiktsspanar 100 km². Fördunkomp översiktsspanar max 200 km².

5. Spana mot luftlandsatt Fi

Fördch vill veta Fi utbredning, gruppering, styrka, tillförsel av styrkor samt varifrån eld kan avges och anfall ansättas. Uppgiften ges till Skomp när övriga delar av Fördelningen är bunden i strid så att larmstyrkor ej kan användas.

6. Övervaka område

Fördch vill veta om Fi landsätter, innastlar eller gör överflygningar inom ett större sekundärt område där enheter för ytövervakning saknas. Uppgiften löses genom observation från högt belägna platser och patrullering med fordon. Uppgiften splittrar komp och sänker dess insatsberedskap.

7. Störande verksamhet

I likhet med jägarförbanden slå ut viktiga upptäckta mål såsom staber, artilleri m m. I första hand får komp order om eldöverfall med artilleri.

SOLDATERNA

Dessa kommer från milo S och Ö. Huvuddelen av soldaterna har en mycket gedigen skolbakgrund, flera av dem är gymnastieingenjörer och naturvetare. De är/har varit positiva och på många håll mycket ansvars-kännande.

UTBILDNINGEN

Efter det ordinarie AMJ-skedet startar befattningsutbildningen i tre + tre veckor. Den första perioden omfattar sb-, sjv och motortjänst vilket innebär att soldaternas huvudbefattning är klar. Efter några veckor i skogen börjar nästa period där utbildning på ksp och grg sker. Spanings-soldaterna måste ju under stundom även strida. Efter juluppehållet kom den motoriserade spaningstjänsten igång på allvar.

Uppsittning! Avsittning! Tjänst till höger/vänster! Kommandon drillades och kompanierna började ta form. Skjutveckor, spaningsövningar med motstånd? Ur T 2 och K 3 jägarbataljon. Hur gick det då? Utan spaning ingen aning. Se men inte synas. Vem minns inte jägarna ur 3. jägarplut som vaknade efter en tupplur i sin bil och såg en lapp på vindrutan, under-tecknad av sgrpch Göransson. Spanarna hade gjort det, igen.

En utbildningsgren som är naturlig vid ett spaningsförband men som av någon outgrundlig anledning är speciell inom Armén är ANGRIPARKUNSKAPEN. I ämnet ingår identifikation av utländsk mtrl. Undertecknad vågar nog svära på att spanarna vid Fördunkomp är Arméns skickligaste vad gäller identifikation, fallskärmsjägarna undantagna. Intresset för ämnet har varit mycket stort hos soldaterna.

FRAMTIDEN

Det enda som med säkerhet kan sägas om Fördunkomp är att ingen vet hur det skall utformas i framtiden. Sensorer för spaning, snabbsändare, IR-goggles, tekniken kommer i alla fall att göra sitt intrång. Förbandsgrannar inom fördelningsspaningen blir kanske televapen- och spaningsrobotförband. Väl mött inför nästa spaningsår.

Pär Brehmer

Fördunkompani

KARLBERG 1986

Hvad sker på Thess Hwita Lustslott i nådens år 1986?

När man införde NBO 1/6 1983 ändrade man på ett sedan länge inrotat system. Alla Officerare blev ju sammanförda till en kategori - Yrkesofficerare. I och med detta ändrades också utbildningen.

Kungliga Krigsskolan Karlberg, som denna skrift skall handla om, har nu blivit en större myndighet. Under C KS lyder numera 3 st skolor: Krigshögskolan med Allmänna kursen (KHS AK) och Specialistkursen (KHS SK), Arméns gymnastik- och idrottsskola (GIS) samt Medicinalfackskolan (MedFackS). Denna skrift kommer att handla om KHS AK där undertecknad just nu utbildar sig till Löjtnant.

1/6 1983 bytte alltså kursen "namn" från Regementsofficerskursen till Krigshögskolans Allmänna Kurs. Då ändrades också inriktning och rekrytering. Från att ha varit "prövande" med värnpliktiga kadetter (fänrikar) blev skolan "lärande" med fast anställda yrkesofficerare (fänrikar och karriärväxlande löjtnanter). Gallringen som skolan stod för innan skall nu ha skett redan på hemförbandet. Strävan är att alla skall gå ut med godkända betyg. Gallringen ligger i stället på nästa kurs, KHS Högre kursen (motsv (TSR/TSK). Där avgörs vilka som får gå vidare till MHS. Den skolan har alltså blivit "prövande".

Har man genomgått KHS-AK med godkända betyg är man garanterad att gå KHS-HK.

Åter till Charlie Hill. Utbildningens tyngdpunkt ligger på LEDARSKAP. Utifrån den synen genomför man utbildning i taktik, teknik och fysiologi med fysisk träning. Samt givetvis Ledarskap. Det tillämpas "total" uppdragstaktik enl AR II anda. Skolchefen, Öv Matts Liliegren, I 15, har satt upp en "Utbildningsekvation": $M \cdot K = U$, där M står för utbildningsMålet, K står för elevens tidigare Kunskaper och U står för kvarvarande Utbildningsbehov för att nå upp till utbildningsmålet. Efter varje genomfört skede genomförs en så kallad analys, där avdelningen klarlägger om den har uppnått utbildningsmålen för skedet. Om inte kanske man planerar in ytterligare utbildning (på tjänstetid eller som självstudier).

På skolan går nu 8 st avdelningar (ca 215 elever). Detta innebär att mycket av utbildningen sker i 1/2-kurs eller 1/4-kurs. Tyvärr känner man alltså inte eleverna i 1-4 avd så bra eftersom jag går på 7. avd. Nästa år kommer det att vara 10 st avd. Kursen har dessutom kortats från 18 mån till 10.

Vad har vi då gjort på kursen och vad skall vi göra? Kursstart var 3/9 1985. Redan andra veckan (v 537) åkte vi till Stjärnholms Stiftgård och genomförde s k TEAM-BUILDNING under internatsform. Detta syftade till att snabbt lära känna kamraterna på avdelningen och att arbeta in taktikgrupperna under andra former än taktiska grupparbeten (team-buildning = "gruppbbyggnad"). Vecka 538-539 var 7. och 8. avdelningarna under 6 dygn och genomförde fältarbetsövning "Rindö" (KA 1). Där byggde vi ut 2 st skyddsrum, skarpa sådana, istället för att som 1.-6. avdelningarna åka till Älvdalen och spränga igen skyddsrummen efter sig. I framtiden kommer det bli mer och mer skarpa objekt som byggs ut av KS.

Taktikutbildningen kom också igång relativt tidigt. Vi genomförde taktikexempel grunder som behandlade vår brigadskyttebataljons strid mot stormaktens luftlandsatta förstärkta hjulgående pansarskyttebataljon. De fysiska och taktiska förberedelserna för GIMO-övningen kom igång efter detta. Den 9/11 genomförde 2:a halvkursen höstbal. Vecka 547 började förberedelserna för Nordiska Kadettmötet. Jag är skytteföreträdare och tränar gevärsskytte-laget. V 549 genomförde vi ett förövningsdygn inför GIMO, där vi bodde i tillfällig förläggning, övade förbindelseavbrott/överfall samt hade övning med Stefan Källman, FOA:s överlevnadsexpert, i överlevnad vinter.

Måndag v 550 var det då dags för det praktiska exemplet GIMO, där blå sida fördröjde fientlig pskbataljon och lämnade kvar en skyttepluton för strid på djupet av fiendens gruppering. Den plutonen utgjordes då av avdelningen. Egentligen skulle det vara barmark enligt Applexet, men i de fall där Applexet och verklighet inte stämmer med varandra gäller verkligheten (jfr karta och terräng). Nu var det -19 °C och ca 20 cm snö, så skåningarna fick det svårt på skidorna. Tyngst var dock "EXODDS" d v s nästlingen ca 10 km sista biten iklädda skyddsmask.

V 605 genomfördes JAKTMARKSEXEMPLET med efterföljande mässdans. V 606 hade jag semester för att v 607 gå som truppförande plutch på Jövn 4.

V 609 åkte vi koncentreringstransport i godsfinka till VITVATTNET och till FÄLT-ÖVNING KALIX, där vid taktiserade på NB 85 anfallstrid mot fi pskbat (+) typ NORD. Vi bodde på GRUBBNÄSUDDENS LÄGER och fick stryk av Kalix IF i både landbandy och handboll. Veckan efter var dock andra halvkursen där och skrev historia. Vann i lagkappsimmningen för första gången på de 20 år som idrottsutbytet KS-Kalix IF pågått.

I HEMAVAN dit vi åkte direkt efter KALIX gick vi en 2 dygns fjällmarsch och bodde i snöka. Dagen efter den genomfördes MATTONSKA SKIDTÄVLINGEN. 2,5 km med stigning ca 250 m & 2,5 km med motsvarande fall. Alltså upp och ned i HEMAVANS SLALOMBACKE.

V 614 (just i skrivande stund) genomförs operation samverkan mellan KS, KSS (Sjökrigsskolan) och F 20 (Flygkrigsskolan) som är ett taktiskt exempel där just samverkan mellan Armé-, Flyg- och Marinstridskrafter belyses.

V 615 genomför andra 1/2-kursen OP/Samv.

V 616 springer kursen "Marathon på 4 dagar". D v s en mil 4 dagar i rad med krav 6 min/km.

V 616-618 har vi truppslagsdel på resp truppslagsskola. Inf/Kav på InfSS och då har Kavelever utb på Ak 5 och överlevnad när tofsen skjuter pvpjäs och anfaller (de är lite avundsjuka - tofsarna). 23/5-25/5 är vi (50 man) i OSLO och tävlar mot FINNAR, NORRMÄN och DANSKAR i nordiskt Kadettmöte och den 28/5 åker vår halvkurs till HELSINGBORG för TA:s pansarexemplet, den andra halvan åker till NORMANDIE för att titta på LANDSTIGNINGEN (operation OVERLORD) den 2/6 skiftar vi. Lördagen den 14/6 genomförs GARDEN PARTY och den 19/6 är det EXAMENSDAG.

Skolan håller på att byggas om/till och renoveras. Själv bor jag i den alldeles nyrenoverade Kadettflygeln. Man har även renoverat elevhotellet "RUKÉBO". Allt för att ARA förlägningsbestämmelser skall uppfyllas. Chefsflygeln skall påbörjas i sommar. Man renoverar även Matsalen vilket har medfört att vi tyvärr har blivit av med Kavrummet. Tyvärr har vi inte lyckats ordna fram något nytt, trots stora ansträngninga

På PAMPAS byggs det också. Nytt garageområde och en ny Medicinalfackskola. Thess Hwita Lustslott (har dessutom blivit just vitt (istället för "pissvitt")). Ja, nästan i alla fall. Chefsflygeln är ju ännu ej renoverad.

Sammanfattningsvis kan man säga att:

- Utbildningen motsvarar ingen annan militär utbildning på något sätt (det är lite mera "hejsan-tjena").
- Traditionerna lever vidare (vi skall genomföra VIKINGABLOT i år).
- ATK har blivit elever på kursen (vilket inte gillas av alla, särskilt inte ATK-elever).
- Högsta Rådet har fått två nya honnörsbefattningar Thess Phideot och Thess Picasson (videofilmare och tecknare).
- Thess Pub har öppett 3 kvällar i veckan.
- Philqvist infångades på HÖTORGET av samlad kurs och fördes i fotbojor, säck, sirap och fjädrar till Aquapolaris att där nedsänkas.
- 7:e avd (min avd) leder avdelningsserietävlan.
- Engelska studierna kan bli mycket betungande för vissa. Krav för godkänt 105 p av 200 möjliga (skallkrav för godkänd på kursen).
- Nu har våren börjat i Thess Hulda jaktmarker och thess Feminia Pfisque går upp och leker.

Vördnadsfullt

Kornetten Björn Carlsson

DM. 194. QRZN

Förrådet, vilken bra service!!

GKÖ 1986

Tror ni att stabsskvadron består av ett grönklätt gäng, som bara sitter och slöyssnar på radio, så har ni alldeles rätt. I alla fall i att kostymen är grön, i övrigt är verkligheten lite annorlunda beskaffad. För det första är vi ju inte allihop signalister, här finns också jägarsoldater och trossfolk. Jägarna skall beskydda bataljonsstaben och trossen har den utomordentligt viktiga uppgiften att hålla oss på gott humör med mat, markerterielåda och dusch.

Stabskillarna är igång dygnet runt och brottas med (mot) eterns nycker och andra brott, som exempelvis brott på telefonledningar. Allt hade väl varit frid och fröjd om inte fi hade existerat. Det gör dom, åtminstone under övningen. Det betyder att allt som oftast (företrädesvis vid den tidpunkt man äter lunch på Nya Zeeland) måste staben brytas, för att så fort som möjligt upprättas på ett bättre ställe. Det hela är hektiskt och det är många pinaler att hålla reda på. För det mesta brukar dock alla personer och alla prylar återfinnas på nästa stabsplats.

Under måndagen innästling var fi för stark så grupperingsplanerna för stabsskv fick ändras. Det långa bilåkandet började på jakt efter en ny grupperingsplats. För oss som satt instuvade i 10.jplut 3.bil kändes det ungefär så här: Framåt! flickor i Floby, upptäckt av flyg?, vänta en kvart, framåt! motorcykel hit, vänta en 1/2 tim, mc dit, framåt, vänta, vänta, framåt, ont i arslet, trött, gruppera i bas!

Fi var alltså i vägen lite här och där men till slut var vi inne i en mörk, mycket mörk bas. Det tog lång tid i mörkret, kanske 3 tim innan allt var klart. Kl 0400-0430 kunde de som inte hade någon speciell uppgift gå och lägga sig.

Tisdag: Trossen "servade" oss med frukost och tvättvatten. Vädret var fint fast för årstiden ganska svalt tycktes det. Det var lugnt och fi verkade inte ha någon pejling på oss så många fick sig flera timmars vila på dagen. Vi besatte eldställningarna några gånger men någon riktig fi var det aldrig frågan om. De inte så jättepöplära blågula dök upp några gånger. Tyvärr var basen, med hänsyn till fi, inte den bästa. Risk fanns för att fi skulle gruppera ovanpå oss, så på kvällen bröt vi. Ny bas var rekognoserad.

Under omgrupperingen fanns det risk för att vi skulle exponera oss för fi. Några jägare på 10. såg också en a två fi fordon, men vi klarade oss in i skydd av skogen igen. Nu trängde vi djupare in i skogen till en fin basplats. Det var ännu en knapp timme kvar tills beckmörkret skulle slå ut ljuset. Stabstälten var snabbt uppe och de flesta förlägnings-tälten också.

Onsdag: Gladde oss med fint väder. Och något glädjande var att vi tydligen kunde ligga kvar i samma bas ytterligare ett dygn. Skvadronchefen orienterade oss om vad som hänt och om programmet i framtiden i stort. Det rekades för tvt men det gav negativt resultat. Stabsskv fick i uppgift att göra ett eventuellt chefsmöte ca 2,5 km från basen. 2. och 3.jgrp ur 10.jplut utgick på kvällen och genomförde ett eldöverfall mot fordonen. Dom blev nog störda!

Även på torsdag var det fint och svalt väder. På morgonen slogs det larm, men falskt!

Posten förvandlade markägarens röda traktor med släp till två gröna militärfordon. På förmiddagen duschade hela skvadronen genom trossens försorg. Tack trossen!

Tvt blev inkopplat. För dagen gällde att viloläget var gott, stridsvana tillfredsställande och förbandsandan god. En man ur 10.jplut har flyttats från förbandsplatsen till sjukstugan på I 15.

Tff Berglund
Keller
Stabsskv
Djärvbataljonen

Episod från K 3 matsal

Undertecknad ställer sig i sann demokratisk anda sist i matkön. Det röda läkarbandet på vapenrockens krage lyser, liksom skylten med texten batläkare. Vårens ögon fixerar nyfiket grannlåten och låter blicken fastna i mina ögon. Efter några sekunders funderande frågar han intresserat:

- "Är du läkare i det civila också?"

Ridå!

Batläkare Lossing
Djärvbataljonen

I tjänst utanför K 3 (Livhusarerna)

Öv 1	Håkansson Arne	Milo S	Kn	Hansson ALgot	P 4/Fo 35
			Kn	Lundberg Ebbe	P 4/Fo 35
Övlt	Westergren Anders	Milo V	Kn	Dahlman Allan	P 7/Fo 11
Övlt	Molin Johan	FN-tjg, Milo B	Kn	Petersson Jan-Erik	FJS
			Kn	Karlsson Bertil	ATS-S
Mj	Bohman Uno	Milo V	Kn	Ahlmark Kurt	Inf/KavOHS
Mj	Gustafsson Leif	FNS	Kn	Hallberg Kjell	FJS
Mj	Sandahl Bengt	Milo V	Kn	Gunneshed Ulf	FJS
Mj	Granqvist Torbjörn	FörvS	Kn	Ljungemo Lennart	FJS
Mj	Eriksson Anders	FN-tjg	Kn	Olsson Björn	Inf/KavOHS
Mj	Segell Philip	TolkS	Kn	Eilerz Sture	Tjl
Mj	Hedström Håkan	MHS	Kn	Ernholdt Dag	I 1/Fo 44
Mj	Johansson Lars	MHS	Kn	Julihn Magnus	I 1/Fo 44
Mj	René Johan	MHS			
Mj	Nilsson Nils-Erik	MHS	Lt	Karlsson Rune	Milo V
Mj	Waldén Anders	MHS	Lt	Jonsson Stig	FJS
Mj	Svensson Sven-Åke	MHS	Lt	Läth Stig	P 4/Fo 35
			Lt	Lövgren Torsten	T 2
			Lt	Philipsson Thomas	I 1/Fo 44
			Fk	Lewin Jonas	Tjl--86-05-11

Befälsplaceringar 1986/87

YOK	KadS	Livskv	2.skv	3.skv	4.skv
OK 2 86	Jägare	PBS	10.jplut	Splut (syd)	6.jplut
OK 3 86	Jgrk	BD-plut	Stabs- och	Splut (öst)	7.jplut
OK 3 87	Fördund	Tolkplut	signplut		8.jplut
			Trplut		9.jplut
			Sjvplut		

Bataljonsledning

C Jbat Övlt Åkerhielm
 Stf I Övlt Käck
 Stf II Mj Englund
 C Batexp Lt L Lundberg (pension 09-30)
 Lt S Gustavsson

C CBA	Mj Tannerheim	<u>YOK</u>	
	Kn Hanby	C	Mj Tannerheim
	Lt Stieberth	OK 2 -86	Kn Hanby
		OK 3 -86	Mj Forsberg

LIVHUSAREN

Livskv	2.skv	3.skv	4.skv
Mj A Fr 11-01 Kn Pettersson L (--11-01) Lt Ekfeldt	Mj Wigholm 1)4) Kn Löfberg Lt Nilsson A	Mj B fr 11-01 Mj Larsson S Kn Ingemarsson (fr w 39) Lt Lindgren	Mj C Fr 11-01 Kn Lundewall (fr 06-15) Kn Thorp 1) 10) Lt Johnsson C 1) 8)
<u>PBS</u> Kn Pettersson L Kn Källström 10) Kn Sandberg 9) Lt Kari 9)	<u>10.Jplut</u> Kn Ahlin 1)4) Lt Dahl Lt Larsson T YOK-elev A <u>Stabs- och signalplut 11)</u> Kn Andersson K fr 09-08 11) 9) Lt Stensböll Lt Pettersson S Lt Åberg (RTKB)	<u>12.Splut</u> Kn Eriksson B Lt Persson K 5) Lt Ramsin 1) 7) YOK-elev B <u>34.Splut</u> Kn Brehmer 1) Lt Persson S 4) Lt Joansson 1)5) YOK-elev C	<u>6.Jplut</u> Kn Cavalli-B 1)2)5) Lt Kron 5) Fk Eckerlid <u>7.Jplut</u> Kn Emmelin 8) Lt Carlsson B Fk Lindén YOK-elev E <u>8.Jplut</u> Kn Thorsson 3) 5) Lt Lind Fk Weber 12) Fk Östling YOK-elev F <u>9.Jplut</u> Kn Grepp Lt Forsgren 1) 6) Fk Elindersson 5) YOK-elev G
TolKS (w 621-634) Kn Roth fr 06-02 Fk Olsson Fk Weber <u>BD-plut</u> Kn Andersson G 1) Lt Petersson S Lt Forsberg	<u>Trossplut</u> Kn Gustavsson R Lt Lewenstedt Lt Svanberg <u>Sjvplut</u> Kn Ramhöj Lt Gustavsson T Lt Pettersson J 4)		

1) KadS w 618--633 (se sid 1)

2) FN-tjänst fr 87-09-30

3) FN-tjänst fr 87-03-01

4) KFö w 636--641

5) SöB w 632--634

6) GRK-kurs w 624--634

7) Motorskola w 622--625

8) GKö/KFö w 712--716

9) GKö/KFö w 711--716

10) Överlämning av 4.skv klar före 07-01

11) Kan delas till w 650

12) TolKS w 621- 634

